

**Комунальний заклад вищої освіти
«Дніпровська академія неперервної освіти» Дніпропетровської обласної ради»**

Кафедра публічного управління та права

**ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри**

Н.О.Шевченко
«28» серпня 2019 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ У СФЕРІ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ»

**Спеціальність 281 «Публічне управління та адміністрування»
Рівень вищої освіти – другий (магістерський)**

Робоча програма дисципліни «Державне управління в сфері національної безпеки» для здобувачів освітнього ступеня «Магістр» за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування».

Розробники: Ліснєвська Ю.О., Шевченко Н.О., кафедра публічного управління та права.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри публічного управління та права

Протокол №1 від 28 серпня 2019 року

Завідувач кафедри публічного
управління та права

Н.О. Шевченко

«28» серпня 2019 року

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		заочна форма навчання
Кількість: кредитів – 3	Галузь знань 28 «Публічне управління та адміністрування» Спеціальність 281 «Публічне управління та адміністрування»	Обов'язкова
		Рік підготовки: 1-й
Загальна кількість годин – 90	Освітній рівень: магістр Кваліфікація: магістр з публічного управління і адміністрування	Семестр 2-й
		Лекції 8 год.
З них годин для заочної форми навчання: аудиторних – 14 самостійної роботи здобувача – 76		Практичні, семінарські 6 год.
		Лабораторні -
		Самостійна робота 76 год.
		Вид контролю: Залік

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Державне управління в сфері національної безпеки» є: ознайомлення слухачів з особливостями державного управління в сфері національної безпеки та проблемами забезпечення національної безпеки держави, у тому числі, в розрізі її складників.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Державне управління в сфері національної безпеки» є:

- ознайомити слухачів з вітчизняним та зарубіжним досвідом формування та здійснення державного управління в сфері національної безпеки;
- сприяти набуттю слухачами навиків щодо здійснення комплексного аналізу об'єкта безпеки з можливістю ідентифікувати чинники, індикатори, національні інтереси безпеки, загрози безпеці;
- формувати у слухачів вміння здійснення оцінки рівня та визначення стану будь-якого виду безпеки;
- визначити шляхи вдосконалення державного управління в сфері національної безпеки України.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми «Державне управління в сфері національної безпеки» слухач повинен досягти таких результатів навчання (компетентностей):

Програмні компетентності

Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у сфері публічного управління та адміністрування або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

Здатність удосконалювати й розвивати професійний, інтелектуальний і культурний рівні.

Здатність генерувати нові ідеї й нестандартні підходи до їх реалізації (креативність).

Здатність фахово аналізувати інформацію, оцінювати повноту та можливості її використання.

Здатність організовувати та розробляти заходи щодо впровадження електронного урядування в різних сферах публічного управління та адміністрування.

Здатність визначати показники сталого розвитку на загальнодержавному, регіональному, місцевому та організаційному рівнях.

Здатність здійснювати професійну діяльність з урахуванням потреб забезпечення національної безпеки України.

Програмні результати навчання

Знати основні засади національної безпеки в межах своєї професійної компетенції.

Уміти попереджати та нейтралізувати виклики і загрози національним інтересам України.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретичні основи здійснення державного управління в сфері національної безпеки

Тема 1. Теоретико-методологічні засади формування й реалізації державного управління в сфері національної безпеки

Державне управління в сфері національної безпеки як об'єкт наукового пізнання та навчальна дисципліна. Понятійно-категоріальний апарат дослідження державного управління в сфері національної безпеки. Суб'єкт, об'єкт, принципи державного управління в сфері національної безпеки.

Тема 2. Основи державного управління в сфері національної безпеки.

Історичний досвід здійснення державного управління в сфері національної безпеки. Зарубіжний досвід реалізації державного управління в сфері національної безпеки. Зміст і характерні риси сучасного державного управління в сфері національної безпеки.

Тема 3. Поняття та зміст загальної теорії національної безпеки.

Сутність та зміст загальної теорії національної безпеки. Основні категорії теорії національної безпеки. Сутність та зміст національної безпеки. Поняття, зміст та класифікація національних інтересів. Сутність та зміст загроз національній безпеці. Класифікація загроз національній безпеці. Складові

національної безпеки та їх характеристика (політична безпека, державна безпека, економічна безпека, соціальна безпека, інформаційна безпека, екологічна безпека тощо).

Тема 4. Система управління національною безпекою України

Характеристика національної безпеки як об'єкту управління. Особливості систем управління у сфері національної безпеки в зарубіжних країнах. Сутність системи управління системою національної безпеки. Складові системи управління національною безпекою. Сутність, завдання та функції недержавної системи національної безпеки. Методи забезпечення національної безпеки України недержавною системою безпеки. Складові недержавної системи національної безпеки та їх функції у сфері забезпечення національної безпеки.

Змістовий модуль 2. Забезпечення національної безпеки в Україні

Тема 5. Система забезпечення національної безпеки.

Сутність та мета системи забезпечення національної безпеки. Завдання системи забезпечення національної безпеки України. Принципи створення системи забезпечення національної безпеки та її ефективність. Принципи функціонування системи забезпечення національної безпеки. Гарантії ефективного забезпечення національної безпеки.

Тема 6. Нормативно-правове забезпечення національної безпеки.

Поняття та зміст нормативно-правового забезпечення національної безпеки. Принципи та засоби формування нормативно-правового поля забезпечення національної безпеки. Ієрархія системи нормативно-правових актів, що регулюють суспільні відносини в сфері національної безпеки. Основні положення Закону України «Про основи національної безпеки України». Стратегія та Доктрини національної безпеки України.

Тема 7. Основи стратегічного планування забезпечення національної безпеки. Концептуальні засади стратегічного планування забезпечення національної безпеки. Понятійно-категорійний апарат стратегічного планування. Методичні підходи щодо формалізації процесу стратегічного планування. Принципові обмеження при стратегічному плануванні забезпечення національної безпеки. Суб'єкти та об'єкти стратегічного планування забезпечення національної безпеки. Досвід інших країн щодо стратегічного планування забезпечення національної безпеки.

Тема 8. Забезпечення національної безпеки в різних сферах діяльності.

Забезпечення інформаційної безпеки України. Стан та перспективи забезпечення екологічної безпеки України. Перспективи забезпечення воєнної безпеки України. Особливості забезпечення економічної безпеки України.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		л	п,с	лаб	с.р.		л	п,с	лаб	с.р.
<i>Змістовий модуль 1. Теоретичні основи здійснення державного управління в сфері національної безпеки</i>										
Тема 1. Теоретико-методологічні засади формування й реалізації державного управління у сфері національної безпеки						8	2			6
Тема 2. Основи державного управління в сфері національної безпеки.						12		2		10
Тема 3. Поняття та зміст загальної теорії національної безпеки.						8	2			6
Тема 4. Система управління національною безпекою України						14		2		12
Разом за змістовим модулем 1						42	4	4		34
<i>Змістовий модуль 2. Забезпечення національної безпеки в Україні</i>										
Тема 5. Система забезпечення національної безпеки.						8	2			6
Тема 6. Нормативно-правове забезпечення національної безпеки.						16		2		14
Тема 7. Основи стратегічного планування забезпечення національної безпеки.						16				16
Тема 8. Забезпечення національної безпеки в різних сферах діяльності.						8	2			6
Разом за змістовим модулем 2						48	4	2		42
Усього годин						90	8	6		76

5. Теми лекцій

№	Назва теми	Кількість годин
1	Теоретико-методологічні засади формування й реалізації державного управління у сфері національної безпеки	2
2	Поняття та зміст загальної теорії національної безпеки.	2
3	Система забезпечення національної безпеки.	2
4	Забезпечення національної безпеки в різних сферах діяльності.	2
	Разом	8

6. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Основи державного управління в сфері національної безпеки. 1. Теоретичні основи політичного аналізу та прогнозування державного управління в сфері національної безпеки 2. Оцінювання та моніторинг державного управління в сфері національної безпеки 3. Чинники, які здійснюють вплив на політику національної безпеки України 4. Основні завдання державного управління в сфері національної безпеки 5. Правові основи та принципи державного управління в сфері національної безпеки 6. Суб'єкти державного управління в сфері національної безпеки, їх компетенції, відповідальність, взаємодія 7. Вплив інститутів громадянського суспільства на політику національної безпеки	2
2	Система управління національною безпекою України 1. Поняття системи управління національною безпекою України 2. Структура системи управління національною безпекою України 3. Компетенція Президента України у забезпеченні національної безпеки України 4. Конституційні засади організації та діяльності Кабінету Міністрів України в сфері управління національною безпекою 5. Компетенція Верховної Ради України в сфері забезпечення національної безпеки 6. Роль Служби безпеки України в управлінні національною	2

	безпекою	
3	Тема 5. Нормативно-правове забезпечення національної безпеки. 1. Поняття та зміст нормативно-правового забезпечення національної безпеки 2. Завдання законодавства про національну безпеку 3. Принципи формування нормативно-правового поля забезпечення національної безпеки 4. Поняття та зміст Концепції національної безпеки 5. Основні положення Закону України "Про основи національної безпеки України"	2
	Разом	6

7. Самостійна робота

Зміст самостійної роботи в межах дисциплін «Державне управління в сфері національної безпеки» визначається робочою навчальною програмою дисципліни та методичними рекомендаціями. Самостійна робота над навчальною дисципліною «Державне управління в сфері національної безпеки» включає:

- опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу;
- вивчення окремих тем або питань, що передбачені для самостійного опрацювання;
- поглиблене вивчення літератури на задану тему та пошук додаткової інформації;
- підготовка до виступу на практичних заняттях
- опрацювання та підготовку огляду опублікованих у фахових та інших виданнях статей;
- підготовка та оформлення схем, таблиць, графіків, діаграм тощо.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Теоретико-методологічні засади формування й реалізації державного управління у сфері національної безпеки	6
2	Тема 2. Основи державного управління в сфері національної безпеки.	10
3	Тема 3. Поняття та зміст загальної теорії національної безпеки.	6
4	Тема 4. Система управління національною безпекою України	12
5	Тема 5. Система забезпечення національної безпеки.	6
6	Тема 6. Нормативно-правове забезпечення національної безпеки.	14
7	Тема 7. Основи стратегічного планування забезпечення	16

	національної безпеки.	
8	Тема 8. Забезпечення національної безпеки в різних сферах діяльності.	6
	Разом	76

8. Індивідуальні завдання

Індивідуальне науково-дослідне завдання (далі ІНДЗ) необхідне для систематизації, закріплення і розширення теоретичних і практичних знань з дисципліни, дозволяє здобувачам опанувати необхідні практичні навички при вирішенні конкретних практичних завдань, розвитку навичок самостійної роботи й оволодіння методикою ведення наукових досліджень, пов'язаних з темою ІНДЗ.

ІНДЗ здобувачі виконують самостійно протягом вивчення дисципліни «Державне управління в сфері національної безпеки» з проведенням консультацій викладачем дисципліни відповідно до графіка навчального процесу.

9. Тематика наукових повідомлень, що обираються слухачами для виконання індивідуального завдання

1. Окресліть необхідність формування загальної теорії національної безпеки.
2. Сутність та зміст державної політики в сфері національної безпеки.
3. Структура наукового підходу до вивчення складових національної безпеки.
4. Розкрийте зміст періодизації парадигм національної безпеки.
5. Поняття та зміст системи забезпечення національної безпеки України.
6. Сили та засоби забезпечення національної безпеки України.
7. Опишіть модель системи управління національної безпеки.
8. Поняття нормативно-правового забезпечення національної безпеки.
9. Окресліть дерево доктрин національної безпеки.
10. Основні загрози національній безпеці в інформаційній сфері на сучасному етапі розвитку України.
11. Система забезпечення геополітичної безпеки.
12. Розкрийте зміст співвідношення концепції національного інтересу і концепції глобалістики.
13. Поняття та види загроз національній безпеці України в екологічній сфері.
14. Поняття та зміст воєнної небезпеки.
15. Види загроз національній безпеці, управління якими може здійснювати недержавна система національної безпеки.
16. Окресліть механізми взаємодії недержавних і державних суб'єктів забезпечення національної безпеки.

10. Методи навчання

При вивченні дисципліни використовуються наступні методи навчання:

1. Пояснювально-ілюстративний метод (інформаційно-рецептивний) – лекції, ознайомлення з навчальною та методичною літературою.
2. Репродуктивний метод – застосування вивченого на основі зразка або правила (різноманітні вправи, практичні роботи, різні форми самоконтролю).
3. Метод проблемного викладу – розкриття системи доказів, порівняння точок зору, різних підходів.
4. Частково-пошуковий, (евристичний) метод – організація активного пошуку рішення висунутих у навчанні пізнавальних завдань. Метод дозволяє активізувати мислення, викликати зацікавленість до пізнання на семінарах.
5. Дослідницький метод передбачає виконання завдань з усіма елементами самостійного дослідницького процесу (постановка завдання, обґрунтування, припущення, пошук відповідних джерел необхідної інформації, процес рішення завдання).

11. Методи контролю

Система оцінювання знань та навичок здобувачів передбачає виставлення оцінок за всіма формами проведення занять.

Поточне оцінювання знань та умінь здобувачів здійснюється під час проведення семінарських занять і має на меті перевірку рівня підготовленості здобувача до виконання конкретної роботи.

Проміжний контроль проводиться два рази за семестр. При проведенні поточного контролю визначається рівень знань здобувачів з теоретичних питань навчальної дисципліни. Завдання охоплюють провідні теми, які вивчаються в межах даної навчальної дисципліни та згруповані за двома модулями, кожен з яких складається з завдань різного рівня складності.

Підсумковий контроль проводиться в кінці вивчення курсу у вигляді заліку.

12. Розподіл балів, які отримують здобувачі

Поточний контроль та самостійна робота								Залік	Сума
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2					
Т 1	Т 2	Т 3	Т 4	Т 1	Т 2	Т 3	Т 4		
7	7	8	8	7	7	8	8	40	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90–100	A	відмінно	зараховано
82–89	B	добре	
75–81	C	задовільно	
64–74	D		
60–63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

При оцінюванні знань і вмінь викладач дотримується таких правил:

Оцінка "5" (відмінно) - навчальний матеріал засвоєно у повному обсязі, здобувач володіє необхідними знаннями і вміннями. Здобувач точно формулює думки і обґрунтовує їх, послідовно, зв'язано викладає матеріал, ілюструє теоретичні знання, наводить приклади, аналізує, грамотно оформлює свою відповідь.

Оцінка "4" (добре) - відповідь здобувача виявляє розуміння матеріалу, правильне застосування знань і вмінь, необхідних для відповіді, але містять окремі незначні помилки і невеликі неточності.

Оцінка "3" (задовільно) - здобувач володіє знаннями і вміннями з дисципліни, але вони носять розрізнений характер, знання недостатньо глибокі, а вміння проявляються слабо. У засвоєнні навчального матеріалу мають місце суттєві неточності, відповіді неглибокі, містять істотні помилки, у тому числі у висновках, аргументація слабка. При викладенні матеріалу відсутня послідовність і чіткість, мова бідна.

Оцінка "2" (незадовільно) - головний зміст навчального матеріалу не засвоєний, основні вміння не проявлені. Здобувач не відповідає, або відповідь виявляє відсутність необхідних знань і вмінь, містить помилки, які спотворюють зміст навчального матеріалу.

Загальні критерії оцінювання тестових завдань:

- понад 89% правильних відповідей – “відмінно”;
- 75 – 81% правильних відповідей – “добре”;
- 60 – 74 % правильних відповідей – “задовільно”;
- менше 60% - “незадовільно”.

13. Методичне забезпечення

1. Конспект лекцій
2. Методичні рекомендації для проведення семінарських занять.
3. Методичні рекомендації для СРС

14. Рекомендована література

1. Конституція України: прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 черв. 1996 р. - К.: Україна, 1996. - 119 с.
2. Закон України —Про основи національної безпеки України від 19.06.2003 р. № 964 – IV.]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/964-15>.
3. Ситник Г.П. Державне управління у сфері національної безпеки (концептуальні та організаційно-правові засади): Підручник К.: НАДУ, 2012. – 544 с. С41. <https://ktpu.kpi.ua/wp-content/uploads/2014/02/Derzhavne-upravlinnya-u-sferi-natsionalnoyi-bezpeki.pdf>
4. Ліпкан В. А. Національна безпека України: [навчальний посібник] / В. А. Ліпкан. [2-ге вид.]. – К.: КНТ, 2009. – 576 с. 37.
5. Національна безпека України: еволюція проблем внутрішньої політики: Вибр. наук. праці / О. С. Власюк. – К.: НІСД, 2016. – 528 с. 15.
6. Безпековий вимір фінансової політики забезпечення економічного зростання в Україні. – К.: НІСД, 2018. – 132 с.
7. Економічна безпека: навч. посіб. / З. С. Варналій [та ін.]; за ред. д-ра екон. наук, проф. З. С. Варналія / З. С. Варналій . – К.: Знання, 2009. – 647 с.
8. Екологічна безпека України: Навчальний посібник / М. І. Хилько. – К., 2017. – 266 с.

Інформаційні ресурси

1. Офіційне інтернет-представництво Президента України. – Режим доступу: <http://www.president.gov.ua>.
2. Сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: rada.gov.ua/.